Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KMASK/25bdKOMU005/25
Názov predmetu	žurnalistické žánre I.
Rozsah	2P + 1S
Počet kreditov	5
Vyučujúci	Mgr. Monika Prostináková Hossová, PhD. (prednášajúci), Mgr. Zuzana Kvetanová, PhD. (prednášajúci), PhDr. Bianka Francistyová, PhD. (prednášajúci), prof. PhDr. Hana Pravdová, PhD. (prednášajúci), Mgr. Lenka Rusňáková, PhD. (prednášajúci), Mgr. Lenka Šamajová (prednášajúci)

Cieľ

Predmet sa zameriava na problematiku výučby žurnalistických žánrov v periodickej tlači na bakalárskom stupni v dennej forme štúdia. Cieľom je poskytnúť študentom bakalárskeho štúdia masmediálnej komunikácie dostatok poznatkov o histórii, vývinových procesoch žurnalistických žánrov, vrátane informácií o základných pojmoch, definičných rámcoch a kategóriách v danej problematike. Výučba pozostáva z dvoch vyhranených blokov: prvý sa zameriava na problematiku jednotlivých štýlov, ich vlastnosti, jazykové prostriedky, otázky slohu, slohových postupov, útvarov a ich využitia pri komponovaní jednotlivých žánrových druhov. Druhý blok výučby je zameraný na žurnalistické žánre v periodickej tlači, ich vlastnosti, kompozíciu a lexiku. Predmet poskytuje frekventantom kurzu dostatočné poznatky o danej problematike tak, aby boli schopní identifikovať, analyzovať i tvoriť žurnalistické texty v rámci jednotlivých žánrových druhov v periodickej tlači.

Podmienky na absolvovanie predmetu

Záverečné hodnotenie pozostáva z písomného testu realizovaného v skúšobnom období, ktorý predstavuje 60 % hodnotenia predmetu žurnalistické žánre I. V písomnom teste študenti kurzu preukazujú, do akej miery porozumeli problematike žurnalistických žánrov na základe absolvovania prednášok a seminárov. 30% hodnotenia predmetu tvorí plnenie priebežných praktických zadaní na seminároch. Úspešné absolvovanie písomného testu (60 %), plnenie priebežných zadaní (30 %) a pravidelná účasť na prednáškach a seminároch (10 %) sú podmienkami k pokračovaniu v štúdiu v podobe nadväzujúceho predmetu žurnalistické žánre II. V prípade nedodržania stanovených podmienok nie je študentom umožnené zúčastniť sa na výučbe a hodnotení predmetu žurnalistické žánre II.

Záverečná hodnotiaca stupnica:

A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92 – 100 %›;
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83 – 91 %›;
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74 – 82 %›;
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65 – 73 %›;
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56 – 64 %›;

FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta <0 – 55 %>.

Študent môže získať spolu 100 bodov (100%):
10% hodnotenia tvorí účasť na prednáškach a seminároch
30% hodnotenia tvorí plnenie priebežných zadaní na seminároch
60% hodnotenia tvorí písomný test

Pravidelná účasť na výučbe je ďalšou podmienkou úspešného absolvovania predmetu a tvorí 10 % výsledného hodnotenia. Povolené sú maximálne 2 absencie (t. j. 2 vyučovacie hodiny osobitne na prednáškach a osobitne na seminároch), a to bez udania dôvodu. V prípade väčšieho počtu absencií (3 – 4 osobitne na prednáškach a osobitne na seminároch) je nutné predložiť lekárske potvrdenie svedčiace o závažných zdravotných problémoch, pre ktoré sa študent nemohol zúčastniť na vyučovaní. Jednotlivé prípady sa posudzujú individuálne, s prihliadnutím na okolnosti. V prípade schváleného individuálneho harmonogramu štúdia je nutná minimálne 50 % účasť na výučbe.

Záverečné hodnotenie

Záverečná hodnotiaca stupnica:

A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami <92 – 100 %>;
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami <83 – 91 %>;
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky <74 – 82 %>;
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby <65 – 73 %>;
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám <56 – 64 %>;
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta <0 – 55 %>.

Výsledky vzdelávania

Študent/študentka po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, zručnosti a kompetencie:

Teoretické vedomosti:
• vymedziť základné pojmy, kategórie, vývoj a typologické charakteristiky žurnalistických žánrov v periodickej tlači;
• charakterizovať štýl, štýlotvorné činitele, jazykové prostriedky, slohové postupy a ich aplikáciu v jednotlivých žánrových druhoch;
• popísať vlastnosti, kompozíciu a lexiku spravodajských, publicistických a emocionálnych žánrov periodickej tlače.

Zručnosti:
• identifikovať a analyzovať žurnalistické žánrové druhy na základe žánrových dominánt, kompozičných pravidiel, syntaxe a lexiky;
• rozlišovať medzi spravodajskými, publicistickými a emocionálnymi žánrami a hodnotiť použité jazykové prostriedky a slohové postupy;
• tvoriť spravodajské a publicistické celky, ktoré možno využiť v praxi.

Kompetencie:
• samostatne analyzovať a interpretovať žurnalistické texty v širších spoločenských súvislostiach;
• posudzovať mieru objektívnosti a subjektívnosti v žurnalistických žánroch podľa žurnalistických a etických kritérií;

• aplikovať teoretické poznatky pri kritickom rozbore textov s ohľadom na čitateľské potreby a mediálnu gramotnosť cieľových skupín.

Stručná osnova predmetu

- Žurnalistický žáner, typológia žánrov, žánrová dominanta.
- Publicistický štýl, slohové postupy.
- Spravodajské žánre v periodickej tlači.
- Publicistika racionálneho typu v periodickej tlači.
- Publicistika emocionálneho typu v periodickej tlači.

Sylabus predmetu

1. Exkurz do vývoja žurnalistických žánrov, základné pojmy, definičné rámce, kategórie 2. Vývinové procesy žánrov, definície, vzorce, žánrová dominanta, žánrové kvalifikátory a výrazové kategórie 3. Štýl, štýlotvorný proces, štýlotvorné činitele, exkurz do vývoja a klasifikácia štýlov, vlastnosti, jazykové prostriedky, žánre jednotlivých štýlov: administratívneho, náučného, esejistického, umeleckého, rečníckeho 4. Publicistický štýl, exkurz do vývoja, vlastnosti, jazykové prostriedky, žánrové skupiny, druhy 5. Otázky slohu, slohové postupy -- základné modely, princípy aplikácie slohových postupov v jednotlivých žánrových druhoch 6. Spravodajstvo, spravodajské žánre v periodickej tlači, vlastnosti, kompozícia, lexika: krátka správa, rozšírená správa, referujúca správa, dialogizovaná správa, beletrizovaná správa, tvorba spravodajských titulkov 7. Publicistické žánre v periodickej tlači, členenie žánrových skupín, druhov, metódy logickej analýzy, publicistické titulky 8. Publicistika racionálneho typu v periodickej tlači (názorová, analytická publicistika), vlastnosti, kompozícia, lexika, úvodník, poznámka, komentár, recenzia, rozbor, publicistické interview, redakčná beseda, polemika 9. Publicistika racionálneho typu v periodickej tlači (názorová publicistika), vlastnosti, kompozícia, lexika, ohlas, anketa, diskusia, žurnalistický list 10. Emocionálna publicistika v periodickej tlači (beletrizovaná, fejtónová publicistika), vlastnosti, kompozícia, lexika, fejtón, glosa, stĺpček, kurzíva, enterfilet 11. Emocionálna publicistika v periodickej tlači (beletrizovaná, reportážna publicistika) vlastnosti, kompozícia, lexika, reportáž, črta, causerie 12. Esej, vlastnosti, kompozícia, lexika, jej miesto v tvorbe periodickej tlače

Odporúčaná literatúra

1. Bučková, Z., & Rusňáková, L. (2017). Publicistika v periodickej tlači. Žurnalistika žánre. FMK UCM v Trnave.
2. Mistrík, J. (2021). Štylistika. VEDA.
3. Predmerská, Kačincová, A., & Švecová, M. (2017). Spravodajstvo v periodickej tlači. (Webová žurnalistika). FMK UCM v Trnave.
4. Rusňáková, L., & Bučková, Z. (2019). Novinárska publicistika: vybrané žánrové druhy. FMK UCM v Trnave.
5. Rusňáková, L., & Kvetanová, Z. (2024). Slohové postupy v žurnalistickej tvorbe. Wolters Kluwer.
6. Pravdová, H., & Ungerová, M. (2018). Periodical Press and Media in the Online Environment : specialized academic textbook in Englis. FMK UCM v Trnave.
7. Panasenko, I. N., Pravdová, H., & Kryachkov, D. (2020). Category of Modality in Belles-lettres and Journalistic Styles. Journal of History Culture and Art Research, 9(3), 197-208.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský jazyk